

**A “FORCE PROTECTION” – FELADATOK TARTALMA,
TERVEZÉSE, VÉGREHAJTÁSA AZ ÁLLAMPOLGÁROK
ÉRDEKÉBEN FOLYTATOTT BŰNMEGELŐZŐ
TEVÉKENYSÉG SORÁN**

Dr. habil. Kovács Tibor mk. alezredes
ZMNE BJKMK Katonai Műszaki Tanszék

Faa József r. alezredes
Rendészeti Biztonsági Szolgálat,
Különleges Szolgálatok Parancsnoksága
Tűzszerész Szolgálat

„NATO tevékenységi alapelv, hogy minden katonai egységnek és alegységnek, (beleértve a parancsnokságokat, törzseket) meg kell oltalmaznia magát egy adott konfliktus teljes időtartama alatt.”¹ A csapatok és a feladatvégrehajtások mindenkori védettségét - összhangban a védelmük megkövetelhető fokozásával (növelésével) - elemezve megállapítható, hogy a szövetségi katonai szervezetek tevékenysége két nagy csoportra osztható:

- az 5. cikkely szerinti katonai tevékenységre (háborús),*
- az 5. cikkelyen kívüli (nem háborús) feladatokra.*

Ha a két általunk jelzett csoportot az egymástól eltérő tevékenység szempontjából vizsgáljuk, - közös csatlakozási pontokat keresve - akkor megállapítható, hogy a

---

¹ Dr. Kovács Tibor mk. alezredes: A „FORCE PROTECTION” mint a csapatok védelme érdekében kidolgozott rendszabály című tanulmány alapján.

NATO elvek, mint a “FORCE PROTECTION”² feladatformák megtalálhatóak azokban.

Az FP - feladatok végrehajtásának célja a saját személyi állomány, a létesítmények, a felszerelések, a hadműveletek és a vezetés-irányítási és informatikai rendszerek sérülékenységének csökkentése. A cikkben megfogalmazott FP - eljárásokat békefenntartó feladatok, válságkezelő műveletek és háborús tevékenység során egyaránt alkalmazzák.

E cikk keretei között azt vizsgáljuk, hogy milyen párhuzam, azonosság fedezhető fel e katonai biztosítási rendszer és a rendőrség számára meghatározott biztosítási feladat között.

A megjelölt célkitűzéssel összhangban bemutatjuk az FP fő feladatait, majd azokat a törvényileg meghatározott rendőri tevékenységeket vázoljuk fel, melyeken keresztül csatolni lehet a sajtóságos katonai területeket a meglévő átfedések, érintkezések miatt.

Bevezetés:

A NATO tevékenységének egyik alapelve, hogy minden katonai alakulatnak, egységnek és alegységnek, vagyis a parancsnokságoknak és törzseknek is szüksége van a védelemre, valamint minden szinten fel kell készülni a várható fenyegetésekkel szemben, akár egy adott konfliktus teljes időtartama alatt is.

“A túlélési képesség és a Force Protection feladata, hogy csökkentsék az ellenség bármilyen tevékenységének hatását, beleértve a tömegpusztító fegyverek elleni

---

² Továbbiakban FP (szerzők)

védelmet, és ezzel egy időben biztosítsák a Szövetség cselekvési szabadságát és haderejének harci hatékonyságát”³

Az FP – feladatokkal és célkitűzésekkel összhangban vizsgálhatóak a Magyar Köztársaság Rendőrségének törvénybe foglalt kötelezettségei, melyek hasonlóságot mutatnak a NATO tagállamok számára megfogalmazott alapelvekkel és részben már kialakult gyakorlattal.

A Magyar Köztársaság Rendőrségének (a továbbiakban: Rendőrség) feladata a közbiztonság és a belső rend védelme.

A Rendőrség a közbiztonság és a belső rend védelme körében a törvényben és a törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében jár el.

A bevezetőben megjelölt téma kidolgozásánál elsősorban az empirikus (kidolgozó) módszert - szakmai tapasztalatok feldolgozását - választottuk, mivel jobb érthetőséget biztosít a veszélyességi fokozatok és hatások következményeinek bemutatására. A témához kapcsolódó nemzetközi és hazai esetek tanulmányozása, azok feldolgozása általános jelleggel történt.

Ezen ismeretek alkalmazása eredményesnek bizonyult a vizsgálatunk során. A kutatási területen szerzett tapasztalatok elemzésével, a bekövetkezett esetek vizsgálatával megvalósítható a prevenciós elv. További kutatási tevékenységet lehet és érdemes folytatni a már bekövetkezett eseteken alapuló megelőzés érdekében. Az események feldolgozásával és a nyomozati tevékenységeket nem sértő, publikációra alkalmas tényszerű adatok közlésével lehetőség nyílik arra, hogy legtöbbször elkerülhetőek és kivédhetőek legyenek a hasonló jellegű cselekmények.

A címben megfogalmazott, Force Protection feladatok ilyen formájú feldolgozása szemléltető, a hatáskövetkezményeket taglaló bemutatása még nem került

---

³ MC-400/2 A túlélőképesség és a Force Protection szabályzat alapján.

összefoglalásra. Mindenki számára érthető, demonstratív jellegű és kidolgozott program nincs. Kiemelt figyelemmel kell foglalkozni az intézmények és védendő kormányzati és stratégiaileg fontos objektumok támadhatóságának kérdésével, a központi irányítási rendszerek alapműködésének biztosításával, mivel ilyen jellegű feladatok kidolgozására eddig nem került sor.

A Force Protectionról általában:

*"A Force Protection mindazon rendszabályok és eljárások összessége, amelyek végrehajtásának célja, hogy csökkentsék a saját személyi állomány, a létesítmények, a felszerelések, a hadműveletek és a vezetés-irányítási és informatikai rendszerek sérülékenységet bármilyen ellenséggel és fenyegetéssel szemben, minden helyzetben, ezzel megőrizve a saját cselekvési szabadságot és a saját haderők műveleti hatékonyságát. E célok a kockázati tényezők helyes és folyamatos kezelésével érhetőek el. "*⁴

A NATO jelenlegi bővítési politikája, valamint a PfP szerződésekből adódó kötelezettségei előre vetítik azt a helyzetet, hogy az elkövetkező katonai műveletek várhatóan összhaderőnemi jellegűek lesznek, amelyekben a Szövetségen kívüli nemzetek is részt vesznek. Tevékenységük során a Szövetség csapataihoz hasonlóan az FP feladatok végrehajtása rájuk is kell, hogy vonatkozzon. Ebből adódóan szükségszerűvé válik egy "Összhaderőnemi és többnemzetiségű koncepció" kidolgozása az FP vonatkozásában. Képességeiben meg kell felelnie a haderő minden elemének és a fenyegetettség minden formájának.

E felismerésből adódóan irányelveket fogalmaztak meg, melyek elősegítik a többnemzetiségű, összhaderőnemi feladatok végrehajtását.

---

⁴ MC-400/2

Ezek az alábbiak:

- prioritások;
- rugalmasság;
- időszakok és feladatok.

a.) Prioritások

Az alapelv szerint az FP-nek ki kell terjednie a haderő teljes egészére. Azonban nem valószínű, hogy a vezetés képes lesz egyazon fokú védelmet biztosítani minden saját alárendelt elemének. Mindenképpen előnyt kell, hogy élvezzenek a kulcsfontosságú feladatot végrehajtó elemek és a létfontosságú hadrendi elemek (LHE), például a logisztika.

b.) Rugalmasság

Az FP elveit és gyakorlatát úgy kell alkalmazni, hogy rugalmasan reagáljon a gyorsan változó veszélyekre, és ez a képesség a tevékenység során állandóan fenntartható legyen. A rendelkezésre álló források hiánya csökkentheti a rugalmasságot. Ennek kiküszöbölése érdekében a feladatban résztvevő nemzeteknek lehetőségeik figyelembe vételével, a legrugalmasabban kell bánniuk a FP elveivel és gyakorlatával.

c.) Időszakok és feladatok

Válság (crisis) időszakában:

- terrorellenes intézkedések foganatosítása;
- (meg)figyelés-ellenes intézkedések bevezetése;

- a katonai elhárító tevékenység erősítése;
- a nem-kormányzati szervekkel való kapcsolattartás erősítése;
- a befogadó nemzeti támogatás feladatainak pontosítása;
- a többnemzetiségű kapcsolattartás fenntartása;
- a légtérrend fenntartása;
- hadszíntér rakétavédelme;
- CIMIC⁵ feladatok növelése.

Konfliktus időszakban:

- a fő közlekedési és ellátó útvonalak (LOC) védelme;
- a támadó légvédelmi tevékenység akadályozása;
- a partraszálló műveletek támogatása.

Átmeneti időszakban:

- az előző két időszakban tárgyalt tevékenységek intenzitásának csökkentése.

Békeidőszakban:

- az OPSEC (műveleti biztonság) fenntartása;
- a COMSEC (híradó biztonság) fenntartása;
- az INFOSEC (informatikai biztonság) biztosítása;
- a jogi biztonság ellenőrzése;
- az információs műveletek rejtése;
- a közúti balesetek megelőzése;
- a közelbiztosítás végrehajtása;
- a tűzvédelem és megelőzés feladatainak végrehajtása;
- a törvényesség kikényszerítése;
- az egészségvédelem;
- a környezetvédelmi előírások betartása;

- a létesítménybiztonság fenntartása;
- a politikai biztonság erősítése;
- a személyi biztonság fenntartása;
- a meteorológiai biztosítás.

Természetesen az adott időszakok felsorolt feladatai csak a prioritást jelzik. Az FP feladatai időszakokon belül, haderő- és fegyvernemenként, a kötelék harcrendi helyzete szerint változhatnak, illetve eltéréseket mutathatnak.

A Force Protection a rendőri tevékenység során

A Force Protection - feladatok megjelenésének szerepe van a rendőrség közbiztonsági, bűnügyi felderítő és megelőző tevékenységében. Az FP feladatok rendőri végrehajthatóságánál a Magyar Köztársaság Rendőrségére vonatkozó és a törvényben megfogalmazott előírásokat vettük figyelembe az összehasonlító elemzés során.

Célszerűnek látjuk mások számára is felismerhetővé tenni a rendőrségi feladatrendszerben a megjelölt módon elkövethető erőszakos cselekményeket. A kialakult állapotokat és helyzetelemzést megismerve könnyebb az ellenük foganatosítandó rendszabályok hatékonyabb kidolgozása.

Az alapelvben kitűzött cél, - miszerint a Force Protection terjedjen ki lehetőség szerint a haderő egészére - csak akkor megvalósítható teljes egészében, ha az együttműködést a rendvédelmi szervezetekkel zökkenőmentes. Nem valószínűsíthető, hogy a katonai vezetés kizárólag a saját hatáskörében eljárva képes lesz egyazon fokban védelmet biztosítani minden saját alárendelt elemének.

Az FP elveit, gyakorlatát úgy kell alkalmazni, hogy rugalmasan reagáljon a gyorsan változó veszélyekre, és ez a képesség a tevékenység során állandóan fenntartható legyen.

---

⁵ CIMIC = Civilian and Military Corporation - Civil katonai együttműködés (szerző)

A különböző kialakult helyzetekben és időszakokban csak egy-egy részterülethez kapcsolható rendőrségi alapfeladatokkal foglalkoztunk, mivel a vizsgálandó témakörök nagysága jelentősen meghaladná az összehasonlító munka jelenlegi terjedelmét.

A fentieknek megfelelően a válság (crisis) időszakában:

- terrorellenes intézkedések foganatosítása;
- (meg)figyelés-ellenes intézkedések bevezetése;
- a katonai elhárító tevékenység erősítése.

Konfliktus időszakban:

- a fő közlekedési és ellátó útvonalak (LOC) védelme.

Béke időszakban:

- az OPSEC (műveleti biztonság) fenntartása;
- a COMSEC (híradó biztonság) fenntartása;
- a jogi biztonság ellenőrzése;
- a közúti balesetek megelőzése;
- a tűzvédelem és megelőzés feladatainak végrehajtása;
- a törvényesség kikényszerítése;
- a környezetvédelmi előírások betartása;
- a létesítménybiztonság fenntartása;
- a politikai biztonság erősítése;
- a személyi biztonság fenntartása.

Az FP békeidőszaki feladatait figyelembe véve a Rendőrség a közbiztonság és a belső rend védelme érdekében törvényi felhatalmazása alapján feladatkörében végrehajtja:

- a) általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését;
- b) végzi a külföldiek beutazásával, magyarországi tartózkodásával és bevándorlásával, továbbá a menekültügyi eljárással kapcsolatos feladatokat;
- c) ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat;
- d) közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el;
- e) ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat;
- f) gondoskodik a büntetőeljárásban részt vevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak személyi védelméről, valamint a büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítő Védelmi Programjának (a továbbiakban: Védelmi Program) végrehajtásáról, továbbá védi a Magyar Köztársaság érdekei szempontjából különösen fontos személyek (a továbbiakban: védett személy) életét, testi épségét, őrzi a kijelölt létesítményeket;
- g) ellátja a rendkívüli állapot, a szükségállapot és veszélyhelyzet esetén a hatáskörébe utalt rendvédelmi feladatokat;
- h) elvégzi a részére megállapított egyéb feladatokat.

A feladatok ellátásánál védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, így:

- a) együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel;
- b) segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához.

A Rendőrség nemzetközi szerződések és a viszonyosság alapján együttműködik külföldi és a nemzetközi rendvédelmi szervekkel, fellép a nemzetközi bűnözés ellen. Nemzetközi megállapodás alapján magyar rendőr külföldön, külföldi rendőr a Magyar Köztársaság területén rendőri jogosítványokat gyakorolhat.

A rendőri állomány intézkedési kötelezettségében közreműködik a közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet elhárításában. Ha a veszélyhelyzet elhárítása más szerv feladatkörébe tartozik, de beavatkozására csak késedelmesen van lehetőség, a rendőr haladéktalanul gondoskodik a veszély elhárításáért felelős hatóság vagy más szerv értesítéséről.

A Rendőrség a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. A cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja. Az üzemeltetésért felelős személy által előírt feltételek, rendszabály betartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyes anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

A rendőr a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében:

- a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó biztonsági intézkedéseket;

- b) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen, vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

A Rendőrség, illetőleg a rendőr a feladata ellátása során jogosult - a külön jogszabályban meghatározott módon - a közterületen szabálytalanul elhelyezett járművet elszállíttatni, egyéb módon eltávolíttatni, ha az a közúti forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyezteti.

A Rendőrség, illetve a rendőr a védett személy biztonsága érdekében a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés keretében:

- a) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja, nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja,
- b) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen, vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

A védett személyeket - a nemzetközi jogi kötelezettségek és a viszonyossági gyakorlat figyelembevételével - a Kormány jelöli ki.

A Rendőrség a védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében a be- és kilépésre az ott felelős szerv vezetőjével egyetértésben szabályokat állapíthat meg.

A védett személy vagy létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazhat, elrendelheti a jogszerűen birtokban tartott veszélyes tárgyak kötelező letétbe helyezését.

A Force Protection feladatok a válságok esetében, illetve a konfliktusok időszakában olyan speciális rendőri alaptevékenységekkel összeegyeztethetőek, melyek maradéktalan végrehajtásával a katonai és rendvédelmi szervek az egymásrautaltságot megerősítik. A tevékenységek fő megjelenési formái a csapaterős tevékenységek, valamint a titkos információgyűjtés esetei.

A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók:

- a) az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatására irányuló bűncselekmény (Btk. 139. §) elkövetése esetén;
- b) a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására;
- c) súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására;
- d) terrorcselekmény felszámolására, a túsok kiszabadítására;
- e) eltűnt személy vagy tárgy felkutatására;
- f) katasztrófa megelőzésére és következményeinek elhárítására;
- g) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;
- h) védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, vagy a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzésére, védelmére;
- i) nagy területű helyszín biztosítására;
- j) törvényben meghatározott más esetben.

A Rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzésére, felderítésére, megszakítására, az elkövető kilétének megállapítására, elfogására, az igazságszolgáltatással együttműködő személyek védelme érdekében - a törvény keretei között - titokban információt gyűjthet.

A titkos információgyűjtés során beszerzett adat a büntetőeljáráshoz a bizonyítási eszközként való felhasználásáig, továbbá a Rendőrséggel együttműködő személy és a fedett nyomozó kiléte, az információgyűjtés ténye és technikai részlete államtitoknak minősül. A tett intézkedések, az abban érintett természetes és

jogi személyek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek adatai nem hozhatók nyilvánosságra.

Az FP-hez kapcsolódó rendőrségi feladatrendszerek bemutatásán keresztül jól érzékelhetőek azon tevékenységi átfedések, melyeket az adott katonai parancsnokságokon célszerű megismerni. A fentieken túlmenően a már említett FP - terv elkészítésénél, a rendvédelmi szervek hatáskörét és jogkörét is szükséges figyelembe venni a kidolgozás során.

Minden parancsnok felelőssége, hogy kapcsolatot teremtsen a helyi polgári és katonai hatóságokkal, mivel a FP megosztott feladatot jelent a parancsnok számára. Az elkészült FP terveknek részletesen le kell írniuk azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket az összes fenyegetettség és veszélykategória esetleges jelentkezésekor foganatosítani kell. A feladatok tartalmazzák azon tevékenységeket, melyeket a készültségi szint változásakor - tüzek, bombatámadás, fenyegetés, evakuáció, TÖPFÉ alkalmazása (vagy a veszély fennállásakor) - végre kell hajtani. Továbbá mindazon egészségügyi, környezetvédelmi, oltalmazó biztonsági (létesítménybiztonsági) eljárásokat, amelyek érintenék a katonai szervezet biztonságát.

Minden parancsnokságnak és alárendelt egységnek biztosítani kell, hogy saját vezetési és irányítási rendszere elég erős és rugalmas legyen, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék saját sebezhetőségüket. Egyes parancsnokságok és alárendelt alakulatok nagyobb katonai létesítményeken belül kerülnek elhelyezésre, mások kikülönítve.

Az egyes parancsnokságoknak, alárendelt alakulatoknak maguk állományából kell biztosítani az FP – feladatokat, elvégző személyeket a saját szervezetük folyamatos biztonsága, védelme és oltalmazása érdekében. Az esetleges támadások utáni gyors reagálásra, a keletkezett kárhelyszínek, káresemények, felszámolására ki kell jelölni a végrehajtó állományt.

A téma kidolgozásából levonható következtetések:

Az elvégzendő és a végrehajtásra kerülő FP feladatokat vizsgálva megállapítható, hogy azok főbb célkitűzéseiben adaptálhatóak a rendőri tevékenységek egy meghatározott részére. A bűnügyi és közbiztonsági munkák a teljesítések során részben vagy teljes egészében lefedik a katonai területekre háruló feladatokat.

A meglévő tapasztalatok elősegítik a kialakult helyzetek megfelelő kezelését, az FP – tervek helyi alkalmazhatóságát és a megfelelő következtetések levonását. A szükséges tennivalókat nem mindig csak az adott helyzetből kiindulva lehet megközelíteni. A készülő és kidolgozásra kerülő FP – terveket előrelátóan, a várható körülményekhez, kialakítandó feladat-rendszerhez megfelelően szükséges elemezni és a feltételezett helyzethez igazítani.

A Force Protection – feladatokat elemezve és a rendőri feladatokra levetítve nem lehet egyértelmű és csak az adott tényezőkre kialakított álláspontot képviselni. Meghatározó a földrajzi helyzet és az adott ország infrastruktúrája, belső politikai viszonyai, valamint az elvárható biztonsági követelmények szintje, melyek alapvetően befolyásolják a megoldandó védelmi szintek feladatait. A legfőbb elvárás, hogy a védendő objektumokat teljesen alá vessük azon biztonsági követelményeknek, melyek biztosítani fogják az adott épület teljes körű biztonsági lefedettségét és minden oldalú védettségét. Ezen túlmenően, az élőerők megóvását és a technikai eszközök hadrafoghatóságát is előtérbe kell helyezni bármilyen elkövetési mód alkalmazásakor.

Felhasznált irodalom

1. MC-400/2 A túlélőképesség és a Force Protection NATO szabályzat
2. Dr. Kovács Tibor mk. Alezredes: „Force Protection” mint a csapatok védelme érdekében alkalmazandó komplex rendszabály”
A HVK Vezérkari Iroda és a HVK Tudományszervező Tanács által kiírt millenniumi pályázat anyaga.
3. Dr. Kovács Tibor mk. Alezredes – Talián István őrnagy: A „Force Protection” és a katonai nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenysége. Felderítő Szemle 2004. III. évfolyam 1. szám 93-105. oldal.